

Akademik Pavao Rudan

glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i član Hrvatskog komunikološkog društva

Akademik Pavao Rudan, glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, te član Hrvatskog komunikološkog društva, izabran za potpredsjednika Europske mediteranske akademske mreže

Na Općoj skupštini Europske mediteranske akademske mreže (Euro-Mediterranean Academic Network – EMAN), koja se održala 12. studenoga 2013. godine na Malti, akademik Pavao Rudan, glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, izabran je za potpredsjednika te organizacije za razdoblje od 2013. do 2016. godine.

Europska mediteranska akademska mreža okuplja nacionalne akademije i institucije iz sljedećih država: Alžira, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Cipra, Crne Gore, Egipta, Francuske, Hrvatske, Izraela, Italije, Libanona, Malte, Maroka, Palestinskih autonomnih pokrajina, Portugala, Srbije, Slovenije, Španjolske i Tunisa, a Senegal i Turska pozvani su da se pridruže.

Europska mediteranska akademska mreža autonomna je znanstvena organizacija, čiji glavni cilj je da djeluje kao euromediterranski forum koji okuplja nacionalne akademije te daje znanstvena mišljenja i preporuke o zajedničkim problemima Mediterana.

Uobičajeno je da se nakon opće skupštine EMAN-a održi znanstvena konferencija, a ove godine, od 12. do 14. studenoga 2013., održana je pod naslovom "ODMED, Observatory for the Development of the Mediterranean, a Tool for Decision makers", na kojoj je sudjelovalo 60-80 istaknutih stručnjaka i znanstvenika koji se bave pitanjima Mediterana.

Završio studij medicine u Zagrebu (1966), poslijediplomski studij biološke antropologije u Parizu (1972), a doktorirao na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 1974. Na tom je fakultetu djelovao kao asistent Zavoda za anatomiju »Drago Perović« (1966–74), a potom kao znanstveni savjetnik Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada (1974–92), gdje je od 1986. bio voditelj Sektora za antropologiju. Od 1992. do 2011. bio je ravnatelj Instituta za antropologiju. Redoviti je profesor biološke antropologije na Medicinskom, Prirodoslovno-matematičkom i Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Bio je suosnivač Škole biološke antropologije (1974), časopisa Collegium antropologicum (1977), kojemu je jedan od glavnih urednika, te Europskoga antropološkog udruženja (osnovanog u Zagrebu 1976) i Hrvatskoga antropološkog društva (1977). Prvi je započeo na populacijskoj razini biomedicinska, populacijsko-genetička i sociokulturna istraživanja stanovnika jadranskih otoka holističkim analitičkim pristupom. Od 2006. redoviti je član HAZU; od 2011. njezin glavni tajnik.

- dimenzije kulture po autoru/znanstveniku, J.E. Hall, primjenjene na hrvatski mentalitet:

1. orijentacija na vrijeme (rok/momenat)
 - monochrona (tek kad je jedna zadaća završena, prelazi se na novu zadaću)
 - ili polychrona (vise aktivnosti/zadaća, u isto vrijeme)
2. orijentacija na kontekst
 - high-context (na primjer Japan ili Italija [važnost geste, forme, odabir riječi])

- ili low-context (na primjer Njemacka [jasna artikulacija, direktan komentar/direktna izjava, otvorena kritika])

3. orijentacija na prostor

- privatna sfera
- ili teritorium

4. brzina protoka informacija

- jako (brzo)
- ili slabo (polagano)

sugestija odgovora :

U kulturološko-komunikacijskom aspektu suvremenost u Hrvatskoj označava „tranzicijsko razdoblje“ tj. od široke navike polychrone vrijednosti, težnjom se želi brže prilagoditi za ekonomijernostima monochrone.

1. U tom smislu treba, ovisno o razini sudionika u komunikaciji, nekima iskazati povjerenje i ponuditi im pristup iz principa monochronog, kao vrstu respekta moralnih vrijednosti i očekivanja, a istodobno razumjeti „oscilirajuće navike“ pa i otklone u ritmu stizanja na cilj, zbog velike navike, dugotrajne navike, polychronog pristupanja i iskustva kao opstojne mogućnosti.

Dakle, treba uporno nastojati afirmaciji monochrona, ali razumjeti i elastično usvajati ono što postoji kao prihvatljivo iz još uvijek pretežnoga iskustva polychrona.

2. U ovom aspektu je u Hrvatskoj – „visokofrekventan mix“. To znači da imponira pristup važnosti i vrijednosti riječi s pratećom adekvatnom gestom i mimikom u ime pune ekspresije osnovnoga sadržaja koji komunikaciju osmišljava, a istodobno je artikulacija u jasnom i ciljanom smjeru i smislu cijenjena, pa se učinak tj. očekivani rezultat treba graditi na dobrom ekvilibru high and low contexta. U višim hijerarhijskim grupama pretežito high context, a u srednjim i nižim, mješano.

3. Opet je kombinacija, kao u diplomaciji, a to znači da se svaki trenutak rabi za pojašnjavanje sebe, svojih stavova, platforme iz koje se pristupa prema cilju u ime uspjeha.

U privatnom prostoru se može jednostavnije, ležernije, opuštenije lakše i efektnije predstaviti, a to je baza za onaj kasniji službeni prostor koji onda, s iskustvom privatnoga, postaje spreman za akceleraciju i uspješnije stizanje na određeni cilj, onaj službeni.

Dakle opet vrsta mixa.

4. Zanimljivo je da je protok informacija brz, a reakcija na njih spora. Taj prividni apsurd je namjeren, intencionalan, kao izraz svojevrsne strategije,

da se brzo spozna, a onda se polako, više oprezno, s vremenom za analizu svakoga aspekta smisla i posljedica, usporava, da se izbjegnu pogreške.

Zato u komunikaciji treba odrediti brzinu očekivanja reakcije i postaviti princip da je „vrijeme i brzina –novac“, a imati dobro razradjenu alternativu za prihvaćanje spore reakcije, kao odgovora, u ime svakako pozitivnoga, uspješnoga rezultata i cilja komunikacije.

Vjerujem da je ovaj opseg odgovora razumljiv i da Ti može služiti za koncepciju s pravom slikom izbora principa i metoda u uspješnoj komunikaciji u Hrvatskoj, glede mentaliteta koji je uvijek temeljen na navikama kao izrazu kulture određenoga vremena i generacije koja mu pripada i svojim navikama (kojima kultura pridonosi) kvalitetno određuje.

Zvonko Kusić: Akademik Rudan doveo je hrvatsku antropologiju na svjetsku razinu

Akademik Pavao Rudan utemeljio je hrvatsku antropologiju kao znanost i doveo je na svjetsku razinu, istaknuo je predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) akademik Zvonko Kusić u ponedjeljak na otvorenju 43. Škole biološke raznolikosti "Dr. Hubert Maver" kojom Institut za antropologiju obilježava četvrt stoljeća samostalnog postojanja

Palača Akademije domaćin je brojnih istaknutih imena svjetske i hrvatske antropologije koji su se okupili u Zagrebu na dvodnevnom međunarodnom skupu - 43. Školi biološke raznolikosti "Dr. Hubert Maver".

Ta tradicionalna škola, što se održava po visokim pokroviteljstvom HAZU, okrilje je za obilježavanje još triju važnih obljetnica - 40. godišnjice Europskoga antropološkog društva (European Anthropological Association - EAA) i Hrvatskog antropološkog društva, te 15. godišnjice studija antropologije na Sveučilištu u Zagrebu.

Međunarodni susret antropologa organizirali su Razred za prirodne znanosti, Antropološki centar i Znanstveno vijeće za antropologiju i istraživanja HAZU, Institut za antropologiju i Hrvatsko antropološko društvo.

Akademik Rudan identificiran je s antropologijom. Skup je otvorio akademik Kusić istaknuvši velike zasluge glavnoga tajnika Akademije i predsjednika Hrvatskog antropološkog društva akademika Pavla Rudana za razvoj hrvatske antropologije kao

znanosti koju je, rekao je, utemeljio i doveo na svjetsku razinu.

Podsjetio je kako je upravo zauzimanjem akademika Rudana 1974. u Hrvatskoj održan prvi znanstveno-radni skup pod naslovom "Škola biološke antropologije" te ustvrdio kako je "rijetko koji znanstvenik toliko identificiran s jednom znanstvenom disciplinom kao akademik Rudan s antropologijom". Govoreći o osnutku Instituta za antropologiju 1992. podsjetio je na zasluge akademika Marka Šarića, tadašnjeg ravnatelja Instituta za medicinska istraživanja iz kojega je nastao i osamostalio se antropološki institut.

Skup je pozdravio i državni tajnik u Ministarstvu znanosti i obrazovanja dr. Tome Antičić koji je također istaknuo visoku svjetsku razinu antropologije u Hrvatskoj i ukazao na nezaobilaznu ulogu koju u tome ima akademik Rudan.

Akademik Kusić: Da bi uspio moraš slijediti i pomagati uspješne

Godišnju nagradu Hrvatskog antropološkog društva (HAD) za 2017. - medalju "Dragutin Gorjanović Kramberger", koja nosi ime toga glasovitog hrvatskog paleontologa, geologa i paleoantropologa, a dodjeljuje se za iznimna znanstvena ostvarenja i doprinos antropološkoj znanosti u Hrvatskoj, akademik Rudan predao je profesoru emeritusu Sveučilišta u Firenci i jednom od osnivača Europskog antropološkog društva Brunettu Chiarelliju, poznatom po otkriću kromosomskih mutacija koje razlikuju čovjeka od primata, te predsjedniku HAZU akademiku Zvonku Kusiću.

Uz napomenu "kako treba pronaći razlog zašto je dobio priznanje", akademik Kusić istaknuo je u riječima zahvale da postoji "izreka koja kaže - da bi uspio moraš uvijek slijediti i pomagati uspješne" što, rekao je, često zaboravljamo.

Ustvrdio je kako Akademija podržava svu djelatnost akademika Rudana i Instituta za antropologiju jer su oni ostvarili ono što često zaboravljamo i često smo u društvu zbunjeni i ne znamo što treba činiti, a to je da se danas nalazimo na globalnoj sceni i u globalnoj kompeticiji.

"Institut za antropologiju i HAD uspjeli su se nametnuti i uspjeli su u usporedbi s najboljima u svijetu postići visoku razinu", ocijenio je Kusić i rekao je kako je upravo to i cilj Hrvatske. Jer, ponovio je, nalazimo se na otvorenoj sceni i ni na kojem području ne možemo biti izolirani, već moramo raditi uspoređujući se s najboljima. Institut za antropologiju, što ga je osnovao akademik Rudan, a sada mu je na čelu profesor Saša Missoni,

uspio se od početka postaviti i djelovati po svjetskim standardima i postići najvišu znanstvenu razinu. Predsjednik HAZU istaknuo je kako priznanje koje je primio pripada Akademiji koja je mogla pomoći ovakav rad.

Sedmero uglednih znanstvenika proglašeni počasnim članovima HAD-a

O četiri desetljeća postojanja i rada HAD-a sedmero uglednih i zaslužnih znanstvenika primili su povelje počasnih članova toga društva. Za počasne članove tako su proglašeni - profesor Brunetto Chiarelli, začetnica američko-hrvatske suradnje u području antropologije Linda Bennett, profesorica emerita Sveučilišta u Memphisu te predsjednica i osnivačica Konzorcija primijenjene antropologije (Consortium of Practicing and Applied Anthropology - COPAA), predsjednik Estonske akademije znanosti u razdoblju od 2004. do 2014. te dugogodišnji ravnatelj uglednog Estonskog biocentra koji se bavi arheogenetikom i populacijskom genetikom Richard Villems, profesor epidemiologije na Sveučilištu Cincinnati Ranjan Deka, koji se dugi niz godina bavi istraživanjima kompleksnih bolesti i metaboličkog sindroma (između ostalog i na istočnojadranskim otocima), Florin Grigorescu, profesor molekularne genetike na Sveučilištu Montpellier, poznati hrvatski liječnik, genetičar i forenzičar te predsjedavajući Odbora za međunarodne odnose američke Akademije za forenzičke znanosti prof. dr. Dragan Primorac, profesor na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Neven Budak, čijim je zauzimanjem u vrijeme kada je obnašao dužnost dekana na tom fakultetu počeo studij antropologije.

Po završetku svečanoga dijela počeo je onaj radni koji je 'otvorio' ugledni antropolog - Svante Pääbo, ravnatelj Max Planck Instituta za evolucijsku antropologiju u Leipzigu i jedan od osnivača paleogenetike, te voditelj tima znanstvenika koji je prvi sekvencionirao genom neandertalac.

Akademik Pavle Rudan - Biografija

Postignuto obrazovanje, akademski i znanstveni stupnjevi

- 2006. Redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.
- 1974. Doktor znanosti. Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu.
- 1972. Doktor znanosti. Université Paris VII, Pariz, Francuska.
- 1968. Magistar znanosti. Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu.

- 1966. Doktor medicine. Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu.

Radno iskustvo

- 2011. Glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.
- 2007. Redoviti profesor. Katedra za anatomiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.
- 2000. Redoviti profesor. Katedra za antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- 1997. Redoviti profesor. Biološki odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- 1995.–2011. Ravnatelj. Institut za antropologiju, Zagreb.
- 1992.-1995. V.d. ravnatelja. Institut za antropologiju, Zagreb.
- 1992. Znanstveni savjetnik. Institut za antropologiju, Zagreb.
- 1986.-1992. Voditelj sektora za antropologiju Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada Sveučilišta u Zagrebu.
- 1980.–1991. Znanstveni savjetnik. Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Sveučilišta u Zagrebu.
- 1978.–1980. Viši znanstveni suradnik. Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Sveučilišta u Zagrebu.
- 1977. Docent. Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- 1974.–1977. Znanstveni suradnik. Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Sveučilišta u Zagrebu.
- 1966.–1974. Asistent u nastavi. Zavod za anatomiju Drago Perović, Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu.
- 1964.–1966. Pomoćni asistent u nastavi. Zavod za anatomiju Drago Perović, Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu.

Projekti

- 2007.–2011. Voditelj programa trajne istraživačke djelatnosti (PTID) *Antropološka istraživanja populacijske strukture Hrvatske* (1962766). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.
- 2007.-2011. Voditelj znanstvenog projekta *Populacijska struktura Hrvatske – antropogenetički pristup* (196-1962766-2751).
- 2006. – Znanstveni savjetnik u znanstvenom projektu *Languages In a Network of European Excellence, LINEE* (288388-2). FP6 Program EU.
- 2006.-2008. Voditelj međunarodnog znanstvenog projekta s hrvatske strane *Metabolic Syndrome in an Island Population* (R01 DK069845-01A2). National Institutes of Health, Washington, D.C., SAD.
- 2003.-2004. Član Upravljačkog odbora međunarodnog znanstvenog projekta *QTL identification in isolate populations*. Institut za antropologiju, Zagreb, De-

partment of Human Genetics, Medical Research Council i University of Edinburgh, Velika Britanija.

- 2002.-2006. Voditelj znanstvenog projekta *Populacijska struktura Hrvatske – antropogenetički pristup* (0196005). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.
- 1996.-2002. Voditelj znanstvenog projekta *Populacijska struktura Hrvatske – biomedicinski pristup* (01960101). Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.
- 1996.-2001. Voditelj programa trajne istraživačke djelatnosti (PTID). *Antropološka istraživanja populacijske strukture Hrvatske* (019601). Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.
- 1995.-1998. Glavni istraživač na znanstvenom projektu *Biological and Cultural Microdifferentiation among Rural Populations (Middle Dalmatia, Croatia)* (JFP 259). Smithsonian Institution, Washington, D.C., SAD.
- 1994.-1995. Glavni suistraživač na znanstvenom projektu *The Study and Care of Refugee Families – A Pilot Study of Anthropological and Psychodynamic Aspects* (9254). UNESCO.
- 1993.-1995. Glavni suistraživač na znanstvenom projektu *Istraživanja antropometrijskih osobina hrvatskih vojnika i časnika* (koordinatori projekta: M. Drenovac i L. Szirovicza). Ministarstvo obrane Republike Hrvatske.
- 1991.-1996. Glavni istraživač na znanstvenom projektu *Antropološka istraživanja populacijske strukture Hrvatske* (3-01-133). Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.
- 1986.-1990. Glavni istraživač na znanstvenom projektu. *Biološki i psihosocijalni faktori okoline i zdravlja* (RSIZZ SRH 1-08-02-03).
- 1983.-1993. Glavni istraživač na znanstvenom projektu. *Biological and Cultural Microdifferentiation among Rural Populations in Croatia* (JFP-429, SMI 492, SMI 674, SMI 862). Smithsonian Institution, Washington, D.C., SAD.
- 1982.-1991. Glavni istraživač na znanstvenom projektu. *Etude anthropogenetique sur les populations Adriatique* (1982.-1985. Silba, 1986.-1988. Olib, 1989.-1991. Pag). Institut National d'Etudes Démographique, Pariz, Francuska.

Organizacijske vještine i kompetencije

- 1984. – Osnivač i direktor godišnjih znanstveno-nastavnih skupova. *Anthropology and Health*, IUC Dubrovnik – Hvar (odgovoran za znanstveni program; 1984. – 2010. održana 30 znanstvena skupa).
- 1977. – Član Organizacijskog odbora i glavni tajnik međunarodnog znanstvenog skupa. *1st Congress of European Anthropologists*, Zagreb, 1.-3. rujna 1977.
- 1975. – Utemeljitelj, član, tajnik i predsjednik Organizacijskog odbora međunarodnog godišnjeg znanstveno-nastavnog skupa. *School of Biological An-*

thropology, Zagreb (odgovoran za znanstveni program; 1975. – 2010. održana 38 znanstvena skupa).

Povjerenstva, odbori i radne skupine

- 2006. – Međunarodni arbitar. Znanstveni časopis "Journal of Anthropological Sciences", Istituto Italiano di Antropologia, Rim, Italija.
- 2005. – Član uredništva. Znanstveni časopis "Przeład Antropologiczny – Anthropological Review", Polish Anthropological Society, Poznan, Poljska.
- 1998. – Predsjednik. *The Fourth International Congress on Physiological Anthropology*, Zagreb 6.-10. rujna 1998.
- 1995. – Recenzent. Znanstveni časopis *Human Sciences – Journal of Physiological Anthropology*, Tokio, Japan.
- 1995. – Član uredničkog savjeta. Znanstveni časopis *Indian Journal of Human Genetics*, Indian Society of Human Genetics, New Delhi, Indija.
- 1995. – Urednik za područje antropologija u *Hrvatskoj enciklopediji*, Hrvatski leksikografski zavod M. Krleža, Zagreb.
- 1995.-1998. Član Znanstvenog odbora. Znanstveni časopis *Homo – Journal of Comparative Human Biology*, Hamburg, Njemačka.
- 1993.-1998. Član *Hrvatske komisije za suradnju s UNESCO-om*.
- 1989.-1995. Član Uredničkog odbora. Znanstvenog časopis *Human Biology*, Wayne State Univ. Press, Detroit, Michigan, SAD.
- 1989.-1993. Član Izdavačkog savjeta. Znanstveni časopis *Studia Ethnologica*, Hrvatsko etnološko društvo, Zagreb.
- 1988. – Urednik medicinskog dijela dopunskog sveska *Opće enciklopedije*, Jugoslavenski leksikografski zavod M. Krleža, Zagreb.
- 1988.-2004. Član uredništva. Znanstveni časopis *International Journal of Anthropology*, Il sedicesimo, Firenca, Italija.
- 1988. – Predsjednik Znanstvenog odbora međunarodnog znanstvenog skupa. *12th International Congress of Anthropological and Ethnological Sciences*, Zagreb, 23.-28. srpnja 1988.
- 1977. – Suosnivač i glavni i odgovorni urednik. Znanstveni časopis *Collegium Antropologicum*, Hrvatsko antropološko društvo, Zagreb.
- 1975. – Suosnivač i suurednik. *Antropološki biblioteka* (13 knjiga pod nazivom *Praktikum biološke antropologije*). Hrvatsko antropološko društvo, Zagreb.
- 1975.-1980. Član Uredničkog vijeća. Znanstveni časopis *Journal of Human Evolution*, Pergamon Press, Oxford, Velika Britanija.

Nagrade i dodjele sredstava za istraživanja

- 2011.-2014. Glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

- 2010. Počasni član. Hrvatsko genetičko društvo.
- 2006. Redoviti član. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- 2001. Priznanje za izvanredni i višegodišnji doprinos uspješnom radu Leksikografskog zavoda M. Krleža.
- 1998. Nagrada Ladislav Rakovac. Skupština Hrvatskog liječničkog zbora.
- 1994. The First Mario D. Zamora Memorial Lecture i Mario D. Zamora Award (priznanje za doprinos međunarodnoj edukaciji), College of William and Mary, Williamsburg, SAD.
- 1990. Redoviti član. Hrvatska akademija medicinskih znanosti.
- 1989. Nagrada Ruđer Bošković za istaknuto znanstveno djelo.
- 1989. Priznanje istaknutom znanstveniku. 320. obljetnica Dies Academicus Sveučilišta u Zagrebu.
- 1989. Aleš Hrdlička Memorial Medal za antropologiju. Češko-slovačko udruženje antropologa.
- 1987. Diploma i medalja Mihail Fedorovič Ivanickij. Svesavezno udruženje anatoma i histologa, Sekcija za antropologiju, SSSR.
- 1986. Anthropology Award for Distinguished Service. College of William and Mary, Williamsburg, SAD.
- 1986. Gorjanović-Kramberger medalja za antropologiju. Hrvatsko antropološko društvo.
- 1981. Izvanredni član. Hrvatska akademija medicinskih znanosti.
- 1974. Orden rada sa srebrnim vijencem, povodom 100. obljetnice Hrvatskog liječničkog zbora.
- 1970. Nagrada SKOJ-a za znanost, za pionirski rad na području antropologije u Hrvatskoj.

Članstvo u stručnim organizacijama i udrugama:

- International Association of Human Biologists
- International Union of Biological Sciences (UNESCO)
- International Association of Human Biologists
- International Society of Physiological Anthropology
- European Anthropological Association (EAA)
- International Society of Physiological Anthropology
- The Fourth International Congress on Physiological Anthropology
- American Dermatoglyphic Association
- European Anthropological Association.
- International Association of Paleoanthropologists
- Commission on Medical Anthropology and Epidemiology, IUAES
- International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES)
- International Association of Human Biologists
- Hrvatsko antropološko društvo
 - European Anthropological Association
 - Društvo za medicinsku antropologiju Hrvatskog liječničkog zbora